

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ**

**ПРОГРАМИ З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ
ДЛЯ ПІДГОТОВЧИХ, 1-4 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ
СЛПІХ ДІТЕЙ ТА ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ ЗОРОМ**

«СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ ОРІЄНТУВАННЯ»

Укладач:

Легкий О.М., к.пед.н., старший науковий співробітник
лабораторії тифлопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки

Київ - 2016

Пояснювальна записка

Соціально - побутове орієнтування відноситься до числа спеціальних корекційних занять, які проводяться з урахуванням вікових і специфічних особливостей і можливостей дітей з порушеннями зору.

Метою курсу є практична підготовка дітей з порушеннями зору до самостійного життя, формування знань та вмінь, пов'язаних з власною поведінкою у різних життєвих ситуаціях, вироблення навичок спілкування з оточуючими людьми, підготовку до самостійної життєдіяльності, оволодіння життєво-важливими побутовими вміннями і навичками.

Основними завданнями курсу є:

- накопичення й систематизація правильних уявлень учнів про предмети і явища, що знадобляться їм в самостійному житті;
- формування знань, умінь і навичок особистої гігієни й здорового способу життя;
- відпрацювання навичок самообслуговування;
- формування навичок правильного поведіння (у школі, родині, у громадських місцях й ін.);
- формування навичок спілкування з людьми в різних ситуаціях і мобільності в навколишньому просторі.

Основною організаційною формою навчання соціально-побутовому орієнтуванню є корекційні заняття.

Зміст курсу соціально-побутового орієнтування розкривається в наступних розділах:

- особиста гігієна;
- культура поведінки;
- догляд за одягом та взуттям;
- харчування;
- житло;
- транспорт;
- торгівля;
- засоби зв'язку;
- медична допомога.

Навчання проводиться в наступних основних формах: практичні роботи, бесіди, ігри, екскурсії.

У ході практичної роботи кожен учень опановує навичками поведіння й спілкування, вчиться виконувати необхідні повсякденні дії по особистій гігієні, прийому їжі й поведінню за столом, догляду за собою, за одягом, за житловим приміщенням й ін.

Практична робота з освоєння тієї або іншої навички містить у собі інструктаж, демонстрацію правильних прийомів виконання дії, відпрацювання учнями цієї дії по алгоритму.

Бесіда є важливим методом при проведенні занять по соціально- побутовому орієнтуванню. Вона може бути вступною, а також може використовуватися для закріплення отриманих знань або повторення пройденого. Бесіда завжди повинна супроводжуватися використанням засобів наочності з урахуванням особливостей сприйняття матеріалу даною категорією дітей.

Сюжетно - рольові ігри займають важливе місце при навчанні соціально-побутовому орієнтуванню. Ігри полегшують дітям

засвоєння правил поведінки й навичок спілкування.

Екскурсії з соціально-побутового орієнтування займають значне за обсягом місце. Екскурсії можуть носити ознайомлюючий характер або практичний, можуть випереджати вивчення теми, можуть бути поточними або завершальними.

Оволодіння навичками соціально - побутового орієнтування полегшує соціально - психологічну адаптацію дітей з порушенням зору до сучасних умов життя. Заняття із соціально-побутової орієнтації тісно пов'язані з формуванням життєвих компетенцій та соціалізації учнів з порушенням зору, а також мають важливе практичне значення в повсякденному житті учнів.

На корекційні заняття із соціально-побутової орієнтації відводиться 68 год. на рік, тобто курс триває впродовж усього навчального року (2 год. на тиждень). При календарно-тематичному плануванні вчитель може, в межах календарного плану, корегувати кількість годин на вивчення тем та послідовність їх викладу.

Програма розроблена на базі навчальних програм НРЦ «Левеня» з узагальненням змісту корекційно-розвивальної та практичної роботи.

Підготовчий клас
(68 годин на рік, 2 години на тиждень)

№ з/п	К-ст-ь го-д.	Зміст навчального матеріалу	Корекційно-розвивальна спрямованість	Практична робота
1	2	<p>Вступ. Ознайомлення з кабінетом соціально-побутової орієнтації.</p>	<p>Розвиток уваги, орієнтування на голос учителя. Розвиток розуміння зверненого мовлення. Формування усвідомленого ставлення до правил безпеки та поведінки.</p>	<p>Ознайомлення з кабінетом соціально-побутової орієнтації, просторове орієнтування в приміщенні кабінету.</p>
2	12	<p>Особиста гігієна. Правила особистої гігієни. Значення їх дотримання для збереження і зміцнення здоров'я. Предмети та засоби особистої гігієни. Послідовність ранкового туалету. Вмивання рук, обличчя, догляд за ротовою порожниною, зубами. Періодичність і правила чищення зубів. Гігієна зору. Догляд за окулярами.</p>	<p>Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я. Розвиток уявлень з правил особистої гігієни та необхідність їх дотримання. Конкретизація уявлень про призначення предметів та засобів особистої гігієни та способів користування ними. Формування способів дій з предметами. Формування ручного самоконтролю.</p>	<p>Гра «Мій режим дня»: розпорядок дня і значення дотримання режиму. Гра «Що кому потрібно»: вміти користуватися предметами особистої гігієни, знати їх призначення. Гра «Миття рук»: вміти самостійно мити руки з милом та чистити зуби.</p>
3	8	<p>Культура поведінки. Правильна постава (поза сидячи, стоячи). Значення правильної постави для збереження здоров'я. Правила етикету під час зустрічі й прощання з однолітками. Форми звертання з проханням до однолітків та дорослих. Поведінка в громадських місцях.</p>	<p>Формування в учнів зовнішньої організованості в навчальній діяльності. Формування соціально-адаптаційних навичок перебування у колективі, громадських місцях. Розвиток емоційної сфери на основі формування початкових уявлень про позитивні якості особистості.</p>	<p>Практична робота «Тренувальні вправи»: вміти правильно сидіти і стояти, слідкувати за своєю осанкою. Гра «Ми друзі»: вміти правильно вітатися і спілкуватися із своїми однолітками. Гра «Як правильно»: вміти</p>

				правильно вживати слова ввічливості.
4	6	Догляд за одягом та взуттям. Види одягу. Послідовність одягання. Сезонний одяг. Підбір одягу відповідно до сезону. Повсякденний догляд за одягом та взуттям.	Збагачення уявлення про види одягу. Розвиток мислення на основі класифікації різноманітних предметів одягу за їх призначенням. Формування організаційних умінь навчально-практичної діяльності.	Практична робота «Одягни ляльку по сезону»: знати ознаки лицьової та зворотної сторони одягу, послідовність одягання.
5	14	Харчування. Правила споживання їжі та режим харчування. Гігієна харчування. Різноразмірність продуктів, їх значення в житті людини. Повноцінне харчування. Вітаміни. Приготування фруктового салату. Правила поведінки за столом. Кухонне обладнання. Користування кухонними інструментами. Екскурсія на кухню.	Розвиток уявлень про продукти харчування, правила особистої гігієни для безпечного споживання їжі. Розширення знань про харчові якості овочевих страв, способи їх приготування. Розвиток культури столового етикету. Формування практичних умінь приготування овочевих страв.	Практична робота «Екскурсія на кухню»: правила та режим харчування. Гра «Овочі і фрукти»: різноманітність продуктів, їх значення в житті людини. Гра «Приготуємо салат»: знати як чистити овочі та нарізати їх для салату.
6	10	Житло. Житлові будинки: одноповерхові, багатоповерхові; їхні характерні особливості. Види житлових будинків і господарських будівель у селі та їхнє призначення. Багатоповерховий будинок: під'їзд, ліфт, сходові клітки. Квартира. Назви кімнат та їх призначення. Меблі.	Уточнення та розширення уявлень про житлові будинки, їх різновиди та особливості. Формування наочно-дійового мислення шляхом встановлення послідовності дій при користуванні ліфтом. Формування навичок просторового орієнтування шляхом розвитку орієнтування у школі. Збагачення активного словника.	Гра «Мій будинок»: знати назви житлових будинків (одноповерхові, багатоповерхові) та приміщень в будинку (кухня, спальня, ванна кімнати). Гра «Де хто живе»: знати назви житлових та господарських будівель, їх призначення.

7	8	Транспорт. Види транспорту. Транспорт нашого міста. Перехід вулиці за наявності світлофора. Зупинка для транспорту. Правила поведінки на зупинках. Екскурсія на зупинку.	Формування уявлень про види громадського транспорту. Формування уявлень про призначення зупинок, пішохідних переходів та правила поведінки, яких слід дотримуватися на них. Формування способів орієнтувальних дій, безпечної поведінки.	Гра «Ми – пасажери»: орієнтування у видах громадського транспорту та правил безпечної поведінки. Практична робота «Дорога до школи»: екскурсія до зупинки, пішохідного переходу.
8	8	Торгівля. Види магазинів. Універсами, відділи універсамів. Порядок придбання товарів у магазині. Екскурсія в магазин.	Формування уявлень про торгівельні заклади, їх відділи та види товарів, які можна в них придбати (кулінарія, техніка, одяг). Розвиток мислення на основі класифікації різноманітних товарів за їх призначенням.	Гра «Де я можу це купити?»: знати назви магазинів, відділів, який товар можна в них придбати, та порядок придбання товарів в магазині.

1 КЛАС

(68 годин на рік, 2 години на тиждень)

№ з/п	К-ст ь го д.	Зміст навчального матеріалу	Корекційно-розвивальна спрямованість	Практична робота
1	2	Вступне заняття. Ознайомлення з кабінетом соціально-побутової орієнтації.	Формування умінь орієнтуватися на робочому місці. Формування усвідомленого ставлення до правил безпеки та поведінки.	Ознайомлення з обладнанням кабінету, його призначенням, орієнтування в приміщенні кабінету.

2	12	<p>Особиста гігієна. Розпорядок дня і його виконання. Ванна кімната: предмети та речі у ванній кімнаті. Предмети особистої гігієни, їх розміщення та правила зберігання. Послідовність ранкового й вечірнього туалету. Вмивання з милом, витирання рук, обличчя. Гігієна зору. Догляд за очима та окулярами. Догляд за вухами й носом. Чищення вух, прання носової хустинки. Догляд за волоссям. Розчісування волосся.</p>	<p>Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я. Конкретизація уявлень про призначення предметів та засобів особистої гігієни та способів користування ними. Розвиток просторової орієнтації: послідовність розміщення на полиці предметів особистої гігієни. Формування умінь планування своєї діяльності, послідовності виконання дій. Формування бережливого ставлення та умінь догляду за очима та окулярами.</p>	<p>Гра: «Щоб бути здоровим»: правила особистої гігієни. Значення дотримання правил особистої гігієни для збереження і зміцнення здоров'я. Практична робота «Умивання з милом, витирання рук, обличчя»: призначення ванної кімнати, предметів та речей, які у ній знаходяться.</p>
3	8	<p>Культура поведінки. Правильна хода. Постава під час ходіння, під перебування на уроці. Фізкультхвилинки. Правила етикету у спілкуванні з однолітками та дорослими. Форми звертання до дорослих. Тактовність і ввічливість під час розмови. Правила поведінки в громадських місцях.</p>	<p>Уточнення та розширення уявлень про збереження та зміцнення здоров'я шляхом засвоєння правил правильної постави під час ходіння, під час перебування на уроці. Розширення уявлень про правила етикету у спілкуванні з однолітками та дорослими, різноманітні форми звертання до дорослих, вживання слів ввічливості у розмові.</p>	<p>Практична робота «Тренувальні вправи»: значення правильної осанки для здоров'я. Вміти слідкувати за осанкою під час ходьби. Практична робота «Складання діалогів»: звертання до дорослих, тактовність і ввічливість при розмові.</p>
4	6	<p>Догляд за одягом та взуттям. Правила догляду за повсякденним одягом та взуттям. Чищення одягу та взуття. Правила зберігання одягу, розміщення одягу на вішаках та у шафах.</p>	<p>Розвиток мілкої моторики, координації та точності рухів, просторового орієнтування в процесі виконання практичних вправ: складання одягу, розміщення у шафі. Формування планувальних дій.</p>	<p>Практична робота «Розміщення одягу на вішаках та у шафах»: вміти самостійно вішати одяг на вішаки та розміщувати їх у шафі.</p>

5	12	<p>Харчування. Раціональне харчування. Режим харчування. Ознайомлення з кухнею, кухонним посудом та його призначенням.. Приготування їжі. Нарізання хліба. Способи приготування страв. Приготування чаю. Посуд, його види, призначення та способи користування ним.</p>	<p>Уточнення та розширення уявлень про продукти харчування, їх користь для організму людини. Розширення знань про раціональне харчування, виховання звички дотримуватись режиму харчування (сніданок, обід, вечеря). Формування способів безпечного користування ножем, кухонним обладнанням.</p>	<p>Практична робота «Приготування бутербродів, чаю»: оволодіння способами нарізання хліба, приготування чаю та бутербродів. Практична робота «На сніданку»: знати та дотримуватись правил поведінки за столом.</p>
6	10	<p>Житло. Житловий будинок, квартира, гуртожиток, інтернат, готель. Будинок, у якому ми мешкаємо. Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщення. Прибирання ігрової кімнати. Інтер'єр дитячої кімнати. Кімнати, їх призначення та облаштування (кухня, спальня, вітальня, дитяча, коридор, ванна, туалет).</p>	<p>Уточнення та розширення уявлень про житлові будинки, їх різновиди та особливості. Формування навичок просторового орієнтування, формування способів дотримання порядку в ігровій кімнаті. Розвиток мислення та діалогічного мовлення, збагачення активного словника.</p>	<p>Практична робота «Будинок, в якому ми живемо»: користування ліфтом, знати правила поведінки на сходових клітках та в під'їздах. Практична робота «Прибирання ігрової кімнати»: знати назви меблів своєї кімнати та їх призначення.</p>
7	8	<p>Транспорт. Види транспорту (наземний, повітряний, водний, залізничний). Види міського транспорту (тролейбус, трамвай, автобус). Поведінка в транспорті. Правила посадки в транспорт і висадки з нього. Поїздка в міському транспорті (тролейбус, трамвай, автобус).</p>	<p>Конкретизація уявлень про види громадського транспорту, правила посадки в транспорт і висадки з транспорту, правила безпечної поведінки в транспорті. Формування способів та послідовності практичних дій та безпечного поводження при користуванні транспортом.</p>	<p>Гра «Назви що це»: знати види транспорту свого міста та їх ознаки, правила безпечного користування. Практична робота «Поїздка до школи»: знати правила посадки і висадки з транспорту.</p>

8	10	Торгівля. Види магазинів: продовольчі, промтоварні, спеціалізовані, універмаги, супермаркети. Порядок придбання товарів у магазинах самообслуговування. Екскурсія в магазин самообслуговування.	Розширення уявлень про торгівельні заклади, їх відділи та види товарів, які можна в них придбати (продовольчі, промислові). Розвиток мислення на основі класифікації різноманітних товарів за їх призначенням.	Практична робота «Екскурсія в магазин самообслуговування»: порядок купівлі товарів у магазинах самообслуговування, назви товарів, які в них можна придбати.
---	----	---	---	---

2 КЛАС

(68 годин на рік, 2 години на тиждень)

№ з/п	К-ст ь год.	Зміст навчального матеріалу	Корекційно-розвивальна спрямованість	Практична робота
1	2	Вступне заняття. Правила поведінки та техніки безпеки в кабінеті соціально-побутової орієнтації.	Формування уявлень про обладнання кабінету соціально-побутового орієнтування, зміст навчання та правила безпеки праці.	Ознайомлення з обладнанням кабінету, орієнтування в приміщенні кабінету.
2	12	Особиста гігієна. Ранковий та вечірній туалет. Гігієна рук та ніг. Особиста гігієна під час фізкультурних занять. Обтирання тіла після уроків фізкультури. Зміна одягу. Гігієна зору. Догляд за очима й окулярами.	Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я. Формування умінь догляду за своїм тілом та білизною, користування душем. Формування умінь планування своєї діяльності, послідовності виконання дій.	Практична робота «Обтирання тіла після уроків фізкультури. Зміна одягу»: знати правила особистої гігієни після фізкультурних занять. Вміти обтирати тіло після занять фізкультури.

3	14	<p>Догляд за одягом та взуттям. Основні види застібок на одязі й взутті. Застібання одягу. Правила догляду за одягом і взуттям. Чищення взуття і одягу. Прання носової хустинки. Правила техніки безпеки під час користування праскою. Послідовність прасування.</p>	<p>Розвиток дрібної моторики, координації та точності рухів, орієнтування в мікропросторі, просторового орієнтування. Розвиток наочно-дійового мислення шляхом встановлення послідовності дій при застібанні застібок. Розвиток організаційних умінь навчально-практичної діяльності.</p>	<p>Практична робота «Догляд за одягом та взуттям»: вміння чистити одяг та взуття, користуватись щітками для одягу та взуття, удосконалення вміння самостійного одягання й застібання одягу та взуття.</p>
4	12	<p>Харчування. Термін придатності продуктів харчування, умови їх зберігання. Продукти харчування та умови їх зберігання. Основні групи продуктів харчування. Правила сервірування столу, способи користування столовим приладдям (ложкою, виделкою, ножем). Приготування бутербродів. Прибирання зі столу. Самостійне прибирання посуду зі столу.</p>	<p>Розширення знань про продукти, їх харчову цінність та умови зберігання. Розвиток мислення на основі умінь класифікувати продукти за групами (хліб і крупи; овочі і фрукти; молочні продукти; м'ясо, риба, яйця). Розвиток культури столового етикету. Виховання навичок взаємодії, дисциплінованості.</p>	<p>Практична робота «Продукти харчування»: умови зберігання та термін придатності. Практична робота «Сервірування столу»: оволодіння способами користування столовим приладдям (ложкою, виделкою), приготування бутербродів, прибирання посуду.</p>
5	8	<p>Житло. Послідовність сухого й вологого прибирання. Провітрювання класу, витирання пилу з полиць. Організація робочого місця в домашніх умовах. Правила організації робочого місця школяра з порушеннями зору.</p>	<p>Розвиток навичок просторового орієнтування, способів дотримання порядку в ігровій кімнаті. Розвиток предметно-практичної діяльності, діалогічного мовлення, збагачення активного словника. Виховання навичок взаємодії, дисциплінованості.</p>	<p>Практична робота «Організація робочого місця в домашніх умовах»: вміння правильно організувати своє робоче місце вдома відповідно до санітарно-гігієнічних вимог.</p>

6	8	Транспорт. Правила переходу вулиці за наявності світлофора та без нього. Правила посадки в транспорт та висадки з нього; поведінка у салоні. Порядок придбання квитків.	Розвиток уваги, просторового орієнтування, полісенсорного сприймання та мислення. Формування способів та послідовності практичних дій та безпечного поводження.	Практична робота «Ситуація: Перехід вулиці»: знати правила переходу вулиці при наявності світлофора та без нього.
7	8	Торгівля. Види продуктових магазинів та їх призначення. Різновиди товарів та їхні ціни. Порядок придбання товару. Самостійний вибір товару та оплата за нього.	Розширення уявлень про торгівельні заклади, їх відділи та види товарів. Розвиток мислення та діалогічного мовлення на основі класифікації різних видів продуктових товарів. Формування послідовності практичних дій.	Практична робота «У магазині»: знати різновиди продуктових магазинів та їх назви, вміти самостійно вибрати потрібний товар та оплачувати його вартість.
8	4	Засоби зв'язку. Основні засоби зв'язку (пошта, телеграф, телефон). Екскурсія на пошту. Види поштових відправлень, їх призначення (листи, телеграми, бандеролі).	Формування уявлень про заклади зв'язку, їх відділи та призначення. Розвиток мислення та діалогічного мовлення на основі класифікації різних видів поштових відправлень. Розвиток соціально-адаптаційних навичок перебування у громадських місцях.	Практична робота «Екскурсія на пошту»: знати види основних засобів зв'язку та їх призначення, вміти розрізняти види поштових відправлень.

3 КЛАС
(68 годин на рік, 2 години на тиждень)

№ з/п	К-ст ь го д.	Зміст навчального матеріалу	Корекційно-розвивальна спрямованість	Практична робота
1	2	<p>Вступне заняття. Правила поведінки та техніки безпеки в кабінеті соціально-побутової орієнтації.</p>	<p>Активізація пізнавального інтересу до технологічної діяльності людини у побуті. Виховання усвідомленого ставлення до виконання правил безпеки праці.</p>	<p>Дотримання правил безпеки і санітарно-гігієнічних вимог у кабінеті, (повторення та поглиблення знань).</p>
2	10	<p>Особиста гігієна. Значення здорового способу життя, режиму дня, раціонального харчування для здоров'я. Правила гігієни зору. Гімнастика для очей. Прийоми знімання зорової втоми. Режим зорового навантаження. Відвідування кабінету офтальмолога. Гігієнічні вимоги щодо догляду за постіллю. Правила і послідовність застеляння ліжка.</p>	<p>Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я. Формування умінь догляду за очима та окулярами. Уточнення та розширення уявлень про збереження та зміцнення здоров'я шляхом засвоєння правил виконання гімнастики для очей. Розвиток в учнів організованості в навчальній діяльності, вміння аналізувати ситуацію та визначати послідовність своїх дій.</p>	<p>Практична робота «Гімнастика для очей»: вміти самостійно виконувати комплекс гімнастичних вправ для очей, та вміти контролювати зорове навантаження. Практична робота «Застеляння ліжка»: вміти самостійно застеляти ліжко.</p>

3	14	<p>Догляд за одягом та взуттям. Види одягу: робочий, спортивний, святковий, повсякденний. Види взуття, його призначення: спортивне, робоче, святкове, повсякденне. Догляд за повсякденним одягом, його зберігання. Складання одягу в шафу. Прання речей із вовняних і синтетичних тканин. Правила підбору миючих засобів. Правила складання чистої білизни. Догляд за взуттям різного виду. Просушування та чищення взуття. Догляд за верхнім одягом. Чищення верхнього одягу.</p>	<p>Збагачення уявлення про види одягу. Розвиток мислення на основі класифікації різноманітних видів одягу за їх призначенням. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу словами-назвами одягу. Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики. Формування навичок охайності, старанності. Розвиток наочно-дійового мислення шляхом встановлення послідовності дій при догляді за одягом. Розвиток організаційних умінь навчально-практичної діяльності.</p>	<p>Практична робота «Види одягу»: вміти самостійно підбирати одяг та взуття відповідно до ситуації. Практична робота «Складання одягу в шафі»: знати правила догляду за повсякденним одягом, його зберігання. Практична робота «Прання речей із вовняних і синтетичних тканин»: вміти самостійно прати та прасувати вироби (носовички, комірці, шкарпетки).</p>
4	10	<p>Харчування. Санітарно-гігієнічні вимоги і правила безпечної роботи під час приготування їжі. Ознайомлення з принципом роботи кухонних електроприладів. Первинна обробка овочів. Нарізання овочів різними способами. Значення овочів у харчуванні людини, їх використання для приготування різних страв. Миття і чищення картоплі. Приготування овочевих салатів. Накривання святкового столу.</p>	<p>Застосування безпечних прийомів роботи з кухонним обладнанням. Розвиток культури столового етикету. Розвиток дрібної моторики, координації рухів. Формування практичних умінь приготування овочевих страв. Розвиток уявлень про раціональне харчування та цінність харчових продуктів. Розширення знань про харчові якості овочевих страв, способи їх приготування.</p>	<p>Практична робота «Приготування овочевих страв»: ознайомлення з принципом роботи, користування кухонними електроприладами, санітарно-гігієнічні вимоги та правил безпечної праці; вміти підбирати та готувати овочі для нарізання, приготування овочевих салатів, соусів, бутербродів, різних страв.</p>

5	8	Житло. Чистота в домі та її дотримання. Вологе прибирання. Види прибирання (щоденне, щотижневе, генеральне). Ознайомлення з принципом дії пилососа. Догляд за меблями. Засоби догляду за меблями.	Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів. Розвиток предметно-практичної діяльності на основі умінь користуватись побутовою технікою. Розвиток вміння аналізувати ситуацію та визначати послідовність своїх дій.	Практична робота «Прибирання житлових приміщень»: знати різновиди прибирання, послідовність та правила прибирання житлових приміщень; знати правила користування побутовою технікою для прибирання.
6	8	Транспорт. Залізничний транспорт. Вокзали. Основні служби вокзалу. Правила поведінки в залізничному транспорті. Автовокзал. Інформаційні служби автовокзалу. Екскурсія на вокзал.	Конкретизація уявлень про види пасажирського транспорту, правила посадки в транспорт і висадки з транспорту, правила безпечної поведінки в транспорті та на вокзалі. Розвиток діалогічного мовлення.	П.р.«Ми пасажери»: знати правила поведінки в залізничному транспорті, призначення основних служб вокзалів, вміти користуватися довідкою.
7	6	Торгівля. Спеціалізовані промтоварні магазини, їх призначення, відділи. Правила поведінки в магазині. Послідовність придбання товарів. Ціна товарів. Придбання дрібних товарів.	Розширення уявлень про торгівельні заклади, їх відділи та види товарів, які можна в них придбати. Розвиток мислення та діалогічного мовлення, збагачення активного словника.	Практична робота «Послідовність купівлі товарів»: вміти вибрати потрібний товар, знайти або запитати його ціну, здійснити дрібні покупки.
8	4	Засоби зв'язку. Поштові відправлення, вартість послуг. Екскурсія на пошту.	Розвиток уявлень про заклади зв'язку, їх відділи та призначення. Розвиток мислення та мовлення на основі збагачення словника назвами практичних дій та об'єктів.	«Екскурсія на пошту»: знати види поштових відправлень, знати як правильно заповнити бланк на відправлення.

9	6	Медична допомога. Домашня аптечка, її склад та призначення, місце зберігання. Вимірювання температури тіла, використання термометра. Правила першої допомоги: обробка рани і накладання пов'язки.	Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я. Конкретизація уявлень про медикаменти та обладнання домашньої аптечки та способи користування ними. Формування способів виконання дій.	Гра «У лікаря»: знати назви медикаментів та їх призначення. Вміти визначати температуру тіла за допомогою термометра. Вміти самостійно накладати пов'язку на рану.
---	---	---	---	--

4 КЛАС

(68 годин на рік, 2 години на тиждень)

№ з/п	К-ст ь го д.	Зміст навчального матеріалу	Корекційно-розвивальна спрямованість	Практична робота
1	2	Вступне заняття.. Правила поведінки та техніки безпеки в кабінеті соціально-побутової орієнтації.	Розвиток уявлень та пізнавального інтересу до соціально-побутової діяльності людини. Виховання усвідомленого ставлення до виконання правил безпеки праці.	Дотримання правил безпеки і санітарно-гігієнічних вимог у кабінеті, (повторення та поглиблення знань).
2	8	Особиста гігієна. Охорона здоров'я та зору. Дотримання норм зорового навантаження. Гігієнічні вимоги під час самообслуговування та навчання. Особиста гігієна.	Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я. Уточнення та розширення уявлень про збереження та зміцнення здоров'я шляхом засвоєння правил дотримання режиму зорового та фізичного навантаження.	Практична робота «Охорона здоров'я та зору»: знати правила дотримання режиму зорового та фізичного навантаження, вправи для очей.
3	10	Догляд за одягом та взуттям. Догляд за взуттям. Чищення, просушування та зберігання різних видів взуття. Дрібний ремонт одягу. Прання і чищення одягу. Виведення плям.	Розвиток умінь та навичок самообслуговування, охайності, старанності. Розвиток самоорганізації, навичок самоконтролю, стимулювання самостійної практичної діяльності.	Практична робота «Догляд за одягом та взуттям»: знати правила, прийоми та способи догляду за своїм одягом та взуттям.

4	12	Харчування. Сервірування столу та користування столовим приладдям. Оформлення готових страв. Теплова обробка продуктів. Приготування салату з варених овочів. Складання меню на обід. Приготування страви за рецептом. Прибирання кухні. Миття посуду.	Розвиток культури столового етикету, навичок взаємодії, дисциплінованості. Розширення знань про харчові якості овочевих страв, способи їх приготування. Конкретизація уявлень про прийоми приготування варених страв. Використання безпечних прийомів роботи з гарячими рідинами.	Практична робота «Сервірування святкового столу»: варіння каші, овочів, приготування салату з варених овочів, оформлення готових страв; сервірування столу до обіду, призначення столового приладдя та прийоми користування.
5	6	Житло. Обсяг і послідовність щотижневого прибирання житла. Миття підлоги. Миття вікон. Засоби для миття вікон. Побутова техніка. Чищення килимка за допомогою пилососа.	Розвиток предметно-практичної діяльності, діалогічного мовлення, збагачення активного словника. Удосконалення умінь просторового орієнтування, виховання навичок взаємодії, дисциплінованості, дбайливого ставлення до житла.	Практична робота «Генеральне прибирання класу»: засоби та послідовність прибирання житлових приміщень, застосування побутової техніки, миючих засобів.
6	8	Транспорт. Види транспорту. Метро. Види повітряного транспорту. Види водного транспорту. Підсумковий урок.	Розвиток уявлень про види пасажирського транспорту. Розвиток мислення та діалогічного мовлення, збагачення активного словника.	Сюжетна гра «Мандрівка по Україні»: вміти розрізняти і називати види транспорту, скласти маршрути мандрівок.
7	6	Торівля. Ринок. Види ринків. Супермаркети. Екскурсія у супермаркет.	Розвиток соціально-адаптаційних навичок перебування у громадських місцях, поведження та ввічливості. Розвиток зверненого мовлення.	Ситуація «Продавець – покупець»: вміти задавати питання продавцеві, купувати продукти.
8	6	Засоби зв'язку. Написання та відправлення листа. Види конвертів. Екскурсія у відділення зв'язку. Телефонна розмова.	Розвиток уявлень про заклади зв'язку, їх відділи та призначення. Розвиток зв'язного мовлення на основі формування умінь складати текст листа.	«Написання та відправлення листа»: вміти складати текст листа, вкладати в конверти, вміти відправити лист.
9	10	Медична допомога. Лікувально-профілактична і лікувально-	Виховання бережливого ставлення до свого здоров'я, розуміння важливості	П.р. «Відвідання офтальмологічного кабінету. Бесіда з

	<p>відновлювальна робота. Лікування та профілактика очних захворювань. Види оптичних засобів корекції зору. Ознайомлення з різними оптичними приладами та догляд за ними.</p>	<p>комплексного лікування та профілактики зору. Розвиток уявлень про сутність лікувально-профілактичної та лікувально-відновлювальної роботи з лікування та профілактики зору.</p>	<p>лікарем-офтальмологом»: знати важливість регулярного контролю за станом зору, вміти користуватись оптичними засобами.</p>
--	---	--	--